

Ignacy Dec

"Jacques Maritain - prekursor
soborowego humanizmu : myśl
filozoficzno-teologiczna Jacquesa
Maritaina", red. S. Kowalczyk, E.
Balawajder, Lublin 1992 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 2/2, 112-113

1994

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

jakże ważnym sektorze tematycznym, jakim jest problematyka cywilizacji miłości. Prezentowana monografia jest owocem dojrzałej, w dużej mierze, samodzielnej, filozoficznej refleksji nad dziełem myślowym obecnego papieża. Jest napisana pięknym, niekonwencjonalnym językiem. Posiada klarowną strukturę i przejrzysty tok myślowy. Jest godna polecenia nie tylko studentom teologii, ale szerszym gremiom, interesującym się głębiej nauczaniem obecnego papieża.

ks. Ignacy Dec

Jacques Maritain – prekursor soborowego humanizmu. Myśl filozoficzno-teologiczna Jacquesa Maritaina, red. ks. Stanisław Kowalczyk i Edward Balawajder, RWKUL, Lublin 1992. ss. 298.

Poszczególne wieki historii chrześcijaństwa mają swoich bohaterów, myślicieli i świętych. Nie może już dzisiaj ulegać wątpliwości, że jednym z najwybitniejszych myślicieli katolickich XX wieku był francuski filozof tomista Jacques Maritain (1882–1973). Jego intelektualny wkład w duchową kulturę naszego stulecia jest wyjątkowo duży. Nic też dziwnego, że wielu sięga do skarbcza jego myśli. Szczególnie myśl jego staje się przedmiotem refleksji i inspiracji w ośrodkach naukowych, kulturowych i społecznych o profilu tomistycznym. Twórczość pisarska francuskiego personalisty wzbudziła także duże zainteresowanie w Polsce, szczególnie w środowisku Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i środowisku warszawskim.

W 1979 r. powstała w Warszawie przy Ośrodku Dokumentacji i Studiów Społecznych Komisja Jacquesa Maritaina. W jej skład weszli przedstawiciele katolickiej nauki społecznej, filozofowie i teologowie, wywodzący się z różnych ośrodków teologicznych w Polsce, szczególnie pracownicy naukowci Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, papieskich fakultetów teologicznych oraz wyższych seminariów duchownych. Istotnym zadaniem powstałej Komisji stało się organizowanie ogólnopolskich sympozjów oraz aktywny udział w międzynarodowych spotkaniach naukowych poświęconych Maritainowi, organizowanych głównie przez Międzynarodowy Instytut Jacquesa Maritaina w Rzymie.

Prezentowana książka zawiera dokumentację działalności wyżej wspomnianej Komisji J. Maritaina przy ODiSS w Warszawie za lata 1979 – 1985. W tymże czasie Komisja zdołała zorganizować 4 ogólnopolskie sympozja (Sandomierz – 13 V 1980; Warszawa – 3-4 V 1982; Warszawa – 25 X 1983 oraz Płock – 21-22 II 1985), a jej członkowie aktywnie uczestniczyli w kilku spotkaniach międzynarodowych.

Materiały z sympozjów – przede wszystkim – krajowych, zostały ułożone w cztery działy. Pierwszy z nich zawiera referaty obejmujące problematykę filozoficzno-antropologiczną (o. L.A. Nowicki, ks. S. Kowalczyk, ks. A. Wołczyński, ks. T. Rutowski). W drugim dziale są umieszczone referaty poświęcone myśli filozoficzno-społecznej (Cz. Strzeszewki, ks. L. Wciórka, ks. F.J. Mazurek, ks. S. Olejnik). Trzeci dział obejmuje referaty o charakterze teologicznym (ks. W. Słomka, ks. E. Weron,

o. L.A. Nowicki). Wreszcie, w dziale czwartym umieszczone są teksty mówiące o myśli J. Maritaina w Polsce. Całość poprzedzona jest „Słowem wstępnym” pióra Czesława Strzeszewskiego oraz dwoma wykładami wprowadzającymi autorstwa ks. S. Kowalczyka (*Jacques Maritain 1882–1973 – tomista otwarty na współczesność*) i E. Balawajdera (*Prekursor soborowego humanizmu*). Na końcu znajdujemy bibliografię maritainowską w Polsce, zarówno podmiotową, jak i przedmiotową, ułożoną w porządku chronologicznym.

Prezentowana pozycja jest cennym przyczynkiem do badań nad dorobkiem myślowym Jacquesa Maritaina w naszym kraju. Udostępnia polskiemu czytelnikowi owoc filozoficzno-teologicznych poszukiwań wybitnych specjalistów, znawców myśli Maritaina w Polsce. Będzie z pewnością dużą pomocą dla wszystkich, którzy w przyszłości będą szukać wstępnych informacji o tym znakomitym myślicielu katolickim naszego stulecia.

ks. Ignacy Dec

Religia a sens bycia człowiekiem, red. Zofia J. Zdybicka, RWKUL, Lublin 1994, ss. 215.

Religia uchodzi za jedną z czterech dziedzin ludzkiej kultury. Oprócz nauki, sztuki i moralności jest ona przejawem aktywności ducha ludzkiego w świecie. Dzięki aktywności kulturowej człowiek transcenduje przyrodę i jawi się tu na ziemi jako byt wyjątkowy, mogący panować nad materią i wyciskać na niej swoje duchowe piętno. Religia jest nabudowana na podstawowym doświadczeniu ludzkim, na przeżyciu skończoności i kruchości własnego istnienia i w związku z tym – na potrzebie związania się z Kimś, kto może człowieka wybawić z tej niekorzystnej sytuacji i zapewnić wieczne trwanie. Człowiek zatem jest „skazany” na religię, na kontakt z istotą silniejszą od niego. Jeśli tą istotą nie jest dla niego Bóg transcendentny, to tworzy sobie inne „absoluty”, tym groźniejsze, im są one słabsze.

Tak jak każde zjawisko, tak i religia może stać się przedmiotem refleksji naukowej. W siatce nauk dziś uprawianych wiele jest takich, które zajmują się zjawiskiem religii. Wśród nich szczególne miejsce zajmuje filozofia religii, zwłaszcza ta, która jest uprawiana w nurcie klasycznym. Oto na półkach księgarskich pojawiła się nowa pozycja książkowa na temat religii, powstała w środowisku Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Tam bowiem, wśród wielu dyscyplin filozoficznych, uprawia się także filozofię religii w powiązaniu z metafizyką i tradycją filozofii klasycznej.

Prezentowana książka zawiera materiały z odbytego w dniach 6 i 7 listopada 1992 r. w Lublinie sympozjum, zorganizowanego przez Wydział Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Prelegenci i uczestnicy dyskusji reprezentowali różne środowiska filozoficzne w Polsce. Większość z nich rekrutowała się spośród pracowników naukowych KUL.